

Friluftslivets fellesorganisasjon

Adresse: Nedre Slottsgate 25, 0157 OSLO
Telefon: 23 31 09 80, Telefaks: 23 31 09 89, E-post: post@frifo.no
Org. nr.: 971 262 834, Bankgiro: 7154.05.51671, Postgiro: 0801 2713550

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Dato 31.01.2001

HØRINGSUTTALELSE – SØKNAD OM REGULERINGER I JØLSTRAVASSDRAGET OG BYGGING AV KJØSNESFJORDEN KRAFTVERK

Vi visert til Deres brev av 24.08.2000 angående høring av søknad fra Kjøsnesfjorden Kraftverk AS om reguleringer i Jølstravassdraget og bygging av Kjøsnesfjorden kraftverk. Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO) mottok ikke høringsdokumentene før i midten av desember etter henvendelse til Norges vassdrag- og energidirektorat (NVE). Etter avtale med NVE har vi derfor fått utsatt høringsfristen. Vi beklager likevel at dette har tatt noe lengre tid en beregnet.

FRIFO som representerer de tolv største friluftslivsorganisasjonene i Norge med til sammen nesten ½ million medlemskap, går på det sterkeste i mot de omsøkte planene for reguleringer i Jølstravassdraget og bygging av Kjøsnesfjorden kraftverk. Vi kan ikke se at de naturinngrepene som vil bli foretatt i forbindelse med utbyggingen kan forsvares ut fra behovet om mer kraft.

Vi vil innledningsvis vise til statsminister Jens Stoltenbergs nyttårstale der han blant annet sa følgende: "*Vi har bygget ut mye vannkraft i Norge. Det skal vi vedlikeholde og ta vare på. Men vi har nådd en grense.*" og "*Uberørt natur får en stadig større verdi. Vi nå er kommet dit at tiden for nye store vannkraftutbygginger i Norge er over.*" FRIFO forutsetter at NVE tar innover ser disse sterke og klare politiske signalene fra statsministeren i sin behandling av både denne og framtidige utbyggingssaker.

Utbyggingsplanene

Kjøsnesfjorden ligger nord for Grovabreen og vest for Jostedalsbreen i Jølster kommune i Sogn og Fjordane. I søknaden er det vurdert fire ulike utbyggingsalternativer: **Alternativ 1** innebærer ei takrenne fra Fagredalen i vest til Litlebreen i nordøst med i alt 8 bekkeinntak og magasin i Trollavatnet (reguleringshøyde 40 m) og Langevatnet (reguleringshøyde 20 m). **Alternativ 2** er i hovedtrekk identisk med alternativ 1 med i alt 11 bekkeinntak, men bekkeinntaket fra Fagredalen

utgår. Det vil bli bygd magasiner i Trollavatnet (reguleringshøyde 33 m) og Langevatnet (reguleringshøyde 2 m). **Alternativ 3** har ingen bekkeinntak, men det er forelått magasiner i Trollavatnet (reguleringshøyde 30 m) og Langevatnet (reguleringshøyde 20 m). **Alternativ 4** har bekkeinntak fra og med Søgnesandsdalen i sørvest til og med Litlebredalen i nordøst, med i alt 6 bekkeinntak. Reguleringsmagasinene er som alternativ 2.

For alle utbyggingsalternativene må det bygges en 9,2 km ny 132 kV kraftlinje fra den nye Kjøsnesfjorden kraftstasjon til eksisterende ledningsnett. Videre må det for alle utbyggingsalternativene bygges ny vei. For å lede vannet til kraftstasjonen vil det lages tunneler, som f. eks. for alternativ 2 vi gi tre massedeponier på til sammen 335.000 m³.

Søker ønsker primært en utbygging etter alternativ 2 med en midlere årsproduksjon på 227,8 GWh.

Ødeleggelse av norsk natur

Den generelle samfunnsutvikling fører til et stadig sterkere press på naturen. Mulighetene for å drive friluftsliv svekkes kontinuerlig ved at attraktive naturområder reduseres i størrelse og kvalitet, og gjenværende områder gjøres vanskeligere tilgjengelig. Blant annet har inngrepsfrie naturområder i Norge blitt redusert dramatisk i løpet av de siste 100 årene som følge av ulike typer utbygginger og inngrep. Dessverre fortsetter denne utviklingen, og veibygging og vassdragutbygging er de viktigste grunner til dette. FRIFO mener derfor det nå er svært viktig at vi tar vare på de naturverdiene som fortsatt finnes, både i og utenfor inngrepsfrie områder, blant annet for å ivareta friluftslivet som er en del av norsk kulturarv og som en del av det helseforebyggende arbeidet i Norge.

Naturverninteresser i og rundt Jostedalsbreen nasjonalpark

Jostedalsbreen nasjonalpark og områdene rundt representerer store nasjonale og internasjonale naturverdier. Dette er slått fast blant annet av Stortinget i forbindelse med behandlingen av Jostedalsbreen nasjonalpark. I konsesjonssøknaden for Kjøsnesfjorden kraftverk side IV – 137 heter det blant annet:

Jostedalsbreområdet er særpreget bl.a. på grunn av det dramatiske landskapet med store kontraster innad korte avstander fra fjordar og frodige dalar til karrige fjell- og breområde. Breen er den største innlandsisen i Europa og det største samanhengande villmarkspreget området i Sør-Norge. Området har godt dokumenterte kvalitetar som Norge har eit ansvar for å ta vare på.

Blant verneføremåla for nasjonalparken finn vi bevaring av urørt natur, moglegheit for naturoppleving, friluftsliv og bevaring av kulturminne og kulturlandskap. Jostedalsbreen nasjonalpark kan ikkje forvaltast uavhengig av omkringliggende område. Slik sett er inngrep utanfor men i rimeleg nærleik av nasjonalparken uheldig for verneverdiane i nasjonalparken.

En utbygging av Kjøsnesfjorden kraftverk vil blant annet redusere det største sammenhengende villmarksområde (områder mer enn 5 km fra større tekniske inngrep) i Sør-Norge med over 12 km² (for Alt. 3 over 6 km²) og inngrepsfrie områder sone 1 (områder mellom 3 og 5 km fra større tekniske inngrep) vil bli redusert med mellom 21 og 26 km² avhengig av alternativet (for Alt. 3 over 10 km²).

Utbyggingen vil også føre til dramatiske endringer i vannføringen. Bekker og elver vil bli tørrlagt på sommeren, mens magasinene fylles opp, for så å bli tømt på vinteren. Dette er omvendt av det naturlige vannføringsmønsteret, noe som gjør at Kjøsnesfjorden får tilført vann på en årstid da det

normalt er lite tilsig av vann. Dette vil kunne få sterke negative konsekvenser for en spesialtilpasset ørretbestand som gyter i selve vannet i januar, (vanligvis skjer dette i elver og bekker på høsten). Rognutvikling og klekketidspunkt er tilpasset breavsmeltningen og er svært sårbar for endringer. Det er også verdt å merke seg et det i Kjøsnestjøorden og Jølstravatnet drives Norges største næringsfiske etter innsjøørret.

FRIFO mener derfor at en utbygging i dette området vil ha svært store negative konsekvenser for naturverdiene i området, noe også konsekvensutredningen i all hovedsak konkluderer med.

Friluftslivsinteresser i og rundt Jostedalsbreen nasjonalpark

Det knytter seg store nasjonale friluftslivsinteresser både sommer og vinter til Jostedalsbreen nasjonalpark og områdene rundt. Kjøsnestjørdområdet har blant annet flere viktige innfallsporter for friluftslivet til Jostedalsbreen nasjonalpark. Området Dvergsdalsdalen, Fagerdalen og Grovabreen er mye brukt til friluftsliv året rundt. Søgnesandsdalen vil bli sterkt berørt av en utbygging, og er en av få daler på sørsiden av Jølstravatnet uten vei. Den gamle turruta fra Søgnesandsdalen til Haukedalen vil bli ødelagt ved en utbygging. Under dårlige værforhold er ruta fra Marabreen over Trollvatnet eneste sikre nedgangen fra Jostedalsbreen sør for Snoadvarden. En regulering av Trollavatnet vil gjøre denne ruta usikker på grunn av at isforholdene på vannet blir usikre. Usikkerheten på vannet vil være størst på senvinteren, samtidig som skiaktiviteten på Jostedalsbreen er størst.

FRIFO mener derfor at en utbygging i dette området vil ha svært store negative konsekvenser for friluftslivet i området, noe også konsekvensutredningen i all hovedsak konkluderer med.

Vannkraftutbygging og forholdet til Jostedalsbreen nasjonalparken

En utbygging av Kjøsnestjøorden kraftverk vil komme i direkte konflikt med Jostedalsbreen nasjonalpark (unntatt alt 3). For Alternativ 2, som søker prioriterer høyest, vil blant annet 5 av 11 bekkeinntak ligge innefor nasjonalparkgrensa.

I verneforskriften for nasjonalparken er det åpnet for en grensejustering hvis det blir gitt tillatelse til en kraftutbygging i dette området. Nasjonalparken er imidlertid opprettet for å ivareta nasjonale natur- og friluftslivsinteresser. Dette er kvaliteter som vil få økt verdi i framtida. FRIFO vil derfor anse det som svært oppsiktsvekkende hvis det blir gitt tillatelse til en utbygging som vil nødvendiggjøre en grensejustering for nasjonalparken, jf bl. a. statsministerens nyttårstale angående vannkraftutbygginger og verdien av uberørt natur.

Selv om verneforskriften altså åpner for en grensejustering i tilfelle det blir gitt tillatelse til kraftutbygging i dette området, finner FRIFO dette fullstendig uakseptabelt. Etter vår mening er det i dette området grunnlag for en utvidelse av nasjonalparken, ikke en reduksjon slik en utbygging vil føre til.

Behovet for mer kraft i Norge

Friluftslivets fellesorganisasjon kan ikke se at det finnes gode argumenter som tilsier et behov for produksjon av mer elektrisk kraft i Norge i dag. Blant annet har vi i her i landet et meget stort potensiale for energiøkonomisering, samtidig som at det i dag er et kraftoverskudd i Europa, som også synes å vær der i overskuelig framtid. De naturinngrepene som vil bli foretatt i forbindelse med denne utbyggingen kan derfor ikke forsvares ut fra behovet for ny kraft.

Konklusjon

Friluftslivets fellesorganisasjon vil på det sterkeste fraråde NVE å gi konsesjon for det omsøkte prosjektet. Vi mener at konsekvensene for natur- og friluftslivet ikke på noen måte står i forhold til den samfunnsnyttene dette prosjektet vil gi.

Vennlig hilsen**Friluftslivets fellesorganisasjon****Harald Tronvik**
generalsekretær**Hans Erik Lerkelund**
fagkonsulentKopi:

FRIFOs styre

FRIFOs medlemsorganisasjoner

Friluftsrådene Landsforbund

Norges Naturvernforbund

Miljøverndepartementet

Direktoratet for naturforvaltning